

Nazwa przedmiotu:	Archeologia powszechna III (eneolit, wczesna i starsza epoka brązu)
Course title:	Prehistory of Europe III (Eneolithic, Early and Older Bronze Age)
Kod:	05-APE-23
Course code:	05-APE-23
Rok studiów:	II, studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Year of study:	II, first cycle studies (B.A. undergraduate)
Semestr:	3, zimowy
Semester:	3, winter
Typ zajęć:	obowiązkowe; wykład + ćwiczenia + konwersatorium
Type of course:	compulsory; lecture + blackboard classes + seminar
Liczba godzin:	30 wykładu + 30 ćwiczeń + 15 konwersatorium
Number of hours:	30 lecture + 30 blackboard classes + 15 seminar
Punkty ECTS:	7
ECTS credits:	7
Osoba prowadząca:	Prof. Aleksander Koško, dr hab. Przemysław Makarowicz
Name of lecturer:	Prof. Aleksander Koško, Dr. hab. Przemysław Makarowicz
Poziom kursu:	podstawowy
Level of course:	basic
Język wykładowy:	polski
Language of instruction:	Polish
Wymagania wstępne:	wiedza z zakresu wstępu do archeologii
Prerequisites:	knowledge from introduction to archaeology level
Metody oceny:	aktywny udział w zajęciach, testy cząstkowe, test końcowy
Assesment methods:	active class participation, partial tests, final test
Treści przedmiotu:	<p>Wykład: kontekst bliskowschodnich ośrodków protocywilizacji eneolitu; kryteria identyfikacji protocywilizacji eneolitu; eneolit Bałkanów; zakres autonomii genetycznej; eneolit Cucuteni-Trypolie; eneolit Kotliny Karpackiej; eneolityzacja Nizżu Europy Centralnej oraz Europy Zachodniej; eneolit stepowy; stepowa koncepcja topogenezy PIE; alternatywa atlantyckiej „cywilizacji megalitycznej”; Baden – Vučedol – „Kuro-Araks” (inspiracje egejsko/azjatyckie); koncepcja „kultur protobronzowych”; naddunajska cywilizacja wczesnobronzowa; północno-pontyjska cywilizacja wczesnobronzowa.</p> <p>Ćwiczenia: periodyzacja formalna i realna eneolitu i wczesnej/starszej epoki brązu; geneza, zasięg, chronologia, etapy rozwoju najważniejszych jednostek kulturowych eneolitu i wczesnej/starszej epoki brązu na terenie Europy Środkowo-Wschodniej; charakterystyka wewnątrzsystemowa wspomnianych jednostek kulturowych eneolitu i wczesnej epoki brązu w aspekcie osadniczym, gospodarczym, struktury społecznej, kontaktów i życia obrzędowego.</p>

	<p>Konwersatorium: studenci przygotowują referaty wraz z prezentacją na wybrany temat, dotyczący konkretnych, kluczowych i najbardziej spektakularnych zagadnień z zakresu osadnictwa, gospodarki, obrzędowości pogrzebowej, życia społecznego, świata wartości ideologiczno-religijnych w eneolicie i wczesnej/starszej epoce brązu (np. Iceman i jego świat; cmentarzysko w Warnie – możliwości interpretacyjne; dysk z Nebry – oryginał czy falsyfikat?). Zagadnienia te – zmieniane co roku – są punktem wyjścia do ogólnej dyskusji wszystkich uczestników zajęć.</p>
<p>Course contents:</p>	<p>Lectures: context of the Middle East centres of the Eneolithic Proto-civilisation; criteria of identification of the Eneolithic Proto-civilisation; Eneolithic of the Balkans; range of genetic autonomous; Eneolithic of the Cucuteni-Trypolje; Eneolithic of the Carpathian Basin; eneolithisation of the Lowlands of Central and Western Europe; Eneolithic of the steep; steep's conception of the PIE spatial roots; alternativ of the Atlantic 'megalithic civilisation'?; Baden – Vučedol – „Kuro-Araks” (Aegean/Asian inspirations); conception of the Proto-Bronze cultures; Danubian Early Bronze Age civilisation; northern Pontic Early Bronze Age civilisation.</p> <p>Classes: conventional and essential periodisation of the Eneolithic and Early/Older Bronze Ages; origins, spatial range, chronology, stage of the development of the main cultural units in the Eneolithic and Early/Older Bronze Ages in Central and Eastern Europe; characterictic of above mentioned cultural units in terms of settlement, husbandary, contacts, social structure and ritual life.</p> <p>Seminars: students should prepare their own reports together with presentations on a chosen topic concerning concrete, key and the most spectacular problems of the settlement, husbandary, funeral rite, social life, and religious and ideological values in the Eneolithic and Early/Older Bronze Ages (e.g. Iceman and his milieu; cemetery in Varna – the possibilities of interpretation; Nebra disc – authentic or imitation? etc.). The list of the questions is changed each year. They create the starting point to the further discussion of all participants.</p>
<p>Cele i efekty kształcenia:</p>	<p>Student: 1) uzyskuje podstawową wiedzę na temat problematyki prehistorii Europy w okresie 5300-1500/1400 przed Chr., 2) rozumie specyfikę procesów społeczno-kulturowych w eneolicie i wczesnej/starszej epoce brązu i mechanizmy zmian kulturowych w tych epokach, 3) posiada umiejętności konieczne do odpowiedniej interpretacji danych faktograficznych, stanowiących osnowę dla wspomnianych procesów.</p>
<p>Objectives and learning outcomes:</p>	<p>Student: 1) gain the basic knowledge of the problems of European prehistory in the period 5300-1500/1400 BC, 2) gain the understanding of the peculiar character of social and</p>

	<p>cultural processes in the Eneolithic and the Early/Older Bronze Ages, and the mechanisms of the cultural changes in these epochs, 3) gain the skills necessary to suitable interpretation of the data, which create the foundation of the above mentioned processes.</p>
<p>Zalecana literatura:</p>	<p>Blajer W., Skarby przedmiotów metalowych z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza na ziemiach polskich, Kraków 2001. Czebreszuk J., Schyłek neolitu i początki epoki brązu w strefie południowo-zachodniobałtyckiej, Poznań 2001. Dąbrowski J., Ältere Bronzezeit in Polen, Warszawa 2004. Harding A.F., European Societies in the Bronze Age, Cambridge 2000. Kadrow S., U progu nowej epoki. Gospodarka i społeczeństwo wczesnego okresu epoki brązu w Europie Środkowej, Kraków 2001. Kozłowski J.K. (red.) Encyklopedia historyczna świata, tom I. Prehistoria, Kraków 1999. Kristiansen K., Europe Before History, Cambridge 1998. Kristiansen K., Larsson T.B., The rise of Bronze Age society. Travels, transmissions and transformations, Cambridge 2005. Kruk J., S. Milisauskas, Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu, Kraków 1999. Makarowicz P., Trzciniecki krąg kulturowy – wspólnota pogranicza Wschodu i Zachodu Europy, Poznań 2010. Whittle A., Europe in the Neolithic, Cambridge 1996. Włodarczak P., Kultura ceramiki sznurowej na Wyżynie Małopolskiej, Kraków 2006.</p>
<p>Recommended reading:</p>	<p>Blajer W., Skarby przedmiotów metalowych z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza na ziemiach polskich, Kraków 2001. Czebreszuk J., Schyłek neolitu i początki epoki brązu w strefie południowo-zachodniobałtyckiej, Poznań 2001. Dąbrowski J., Ältere Bronzezeit in Polen, Warszawa 2004. Harding A.F., European Societies in the Bronze Age, Cambridge 2000. Kadrow S., U progu nowej epoki. Gospodarka i społeczeństwo wczesnego okresu epoki brązu w Europie Środkowej, Kraków 2001. Kozłowski J.K. (red.) Encyklopedia historyczna świata, tom I. Prehistoria, Kraków 1999. Kristiansen K., Europe Before History, Cambridge 1998. Kristiansen K., Larsson T.B., The rise of Bronze Age society. Travels, transmissions and transformations, Cambridge 2005. Kruk J., S. Milisauskas, Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu, Kraków 1999. Makarowicz P., Trzciniecki krąg kulturowy – wspólnota pogranicza Wschodu i Zachodu Europy, Poznań 2010. Whittle A., Europe in the Neolithic, Cambridge 1996. Włodarczak P., Kultura ceramiki sznurowej na Wyżynie Małopolskiej, Kraków 2006.</p>

